

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Špižanje vina.

Po Dolenjskem je skorej sploh navada, stara vina ob trgatvi z novim zaliti ali doliti, kar se imenuje navadno špižanje vina. Ako prašamo zakaj da se to dela, dobimo odgovor: zato, da se vino zboljša, posebno pa še zato, da se bolje ali raje obdrži. Kaj radi dodajajo Dolenjci novega vina takemu staremu, katero je postalo vže cikasto, češ, da s tem cik odpravijo.

Vpraša se, koliko je na jednom in drugem resnice, ali je jedno in drugo priporočati? Vino pusti se starati zaradi tega, da postane za človeški okus boljših lastnosti, posebno boljše vonjave, boljšega duha. Nemci imenujejo to prijetno vonjavo prijetni duh starega vina „altel“, slovenski pravimo mu starinski duh, ali duh po starini. Ta duh je pri starem vinu jako cenjen, in plačuje se drago. To posebno na Štajerskem, Avstrijskem, Ogrskem, pred vsem pa na Nemškem. Duh po

starini nastane sam od sebe v vsakem vinu, ako se pusti starati. Nastane pa tem hitreje in popolneje, obilneje, čim finjše vrste je bilo grozdje, iz katerega se je vino napravilo, in pa čim pravilnejše se z vinom samem ravna, kletari. No — gledé finosti grozdnih vrst se Dolenjci pač ne moremo meriti s Štajerci, Avstrijanci, Ogri, že celo pa ne z Nemci, kajti, kar se ima pri nas skorej za najfinjše (n. pr. belino), imajo tam za najslabše. Gledé pravilnosti kletarenja smo pa tudi še kaj na slabem. Pretoči se pri nas vino k večemu po enkrat v letu, namesto da bi se tri do štirikrat pretakalo. In ravno zadostokratno ter pravočasno pretakanje vina je tisto sredstvo, katero je za pravo razvijanje vina največjega pomena. Osobito prijetni duh po starini nastane veliko prej in v veliko obilnejši meri v dostokrat pretočenem vinu kakor pa v malokrat, ali še celo nobenkrate ne pretočenem.

Važno je pa tudi to, da se finost, katera je v vinu vže nastala, zopet ne uniči. Uniči se pa finost vina gledé njegovega duha po starini ravno

PODLISTEK.

Dijaške potrebe.

Pričelo se je novo šolsko leto in pričele ž njim britke skrbi marsikaterega pridnega učenca, ne skrbi zaradi šolskih predmetov, kajti te so sicer resne, a ne britke, ampak skrbi zaradi vsakdanjega kruha.

Z najboljšimi sklepi pride mladenič v šolo, a kmalo se pokaže, da ga ne morejo zadostno podpirati stariši ali pa mu vsled kakeršnih koli nezgod popolnoma odrekó podporo. Zdaj se prične hudo življenje, stradanje in za sramožljivega mladeniča trnjeva pot od dobrotnika do dobrotnika. Koliko to stane premagovanja in zatajevanja, dá se misliti, dá se čutiti, povedati se ne dá.

Vsak dan treba sedati za drugo mizo, gledati drugih obrazov in povsod si biti v svesti: „Ce se zamerim s kako besedo, odvzame se mi kruh“. Ravnati se treba v vedenji in govorjenji danes tako, jutri tako, kakor zahtevajo oziri.

V teh vednih ozirih na druge ljudi ne trpi značaj nič menj kakor častno čustvo, ko si treba prositi hrane in opisovati ubožstvo svoje.

Kaj čuda, da se izšola toliko mladih ljudi, pri katerih britko pogrēšamo značaja in pravega čustva za moški ponos; ljudi, ki prodajajo za ljubi kruhek, za boljši kruhek poštenje in čast, ki se vedno ravnaajo po drugih, od katerih kaj pričakujejo, po okolici, po priliki, po vetru.

In taki naj bodo voditelji naroda! Ne razjeda li to vsega našega javnega življenja? Z značajnim prijateljem, z nasprotnikom, ki zastopa kako načelo, pogoditi se je možno: on prepriča mene, ali jaz njega ali pa vsak nekoliko odjenja; a kdo bi se dogovarjal z možem, ki nima nič stalnega mišljenja, nič svojega prepričanja, ki stoji z jedno nogo vedno v drugem taboru in se bo držal vsacega dogovora le toliko časa, kolikor časa mu bo to kazalo.

Ti pojavi so čestokrat posledica žalostne, v ubožstvu preživljene mladosti. Žalostne pa so tudi posledice v telesnem oziru. Mladenič pride

s tem, ako se vsako leto z novim dolije, ako se „špiža“.

Fini duh po starini nastane namreč v vinu vsled nepoznatega kemičnega procesa v podobi takozvanega enantnega eterja. Ako se pa vino, v katerem se je ta fini duh vže kolikor toliko razvil, z novim mladim nepokipelim vinom ali pa še celo z nepokipelim moštom dolije „špiža“, zgine vže nastali fini duh skorej popolnoma. To pa vsled tega, ker dodano nepokipelo vino v starem vinu novo alkoholično kipenje obudi, pri katerem nastajajoča ogljikova kislina uhaja; ta pa vže nastali fini duh vina po starini seboj iz vina potegne in v zrak prevede.

Da bi torej staro vino vsled „špižanja“ bolje postalo ni istinito, istinito je marveč z ozirom na fini vinski duh po starini, ravno nasprotno.

Da se pa tako „špižano“ vino nekoliko raje, to je bolje drži, to je pa do gotove mere tudi resnično. Ako se namreč starini doda prav dobrega mladega vina, pomnoži se v njej alkohol, ta pa seveda vpliva, da se vino bolje ohrani: sicer je pa čisto nepotrebno, vino, katero se je skozi jedno celo leto zdravo ohranilo, v stanovitosti še podpirati z dodajanjem alkohola. Ako se je vino ohranilo prvo leto dobro in zdravo, ohranilo se bode pri pravem kletarenji gotovo še več let. „Spižanje“ starega zdravega vina z novim je torej odločna slaba navada, ali bolje rečeno razvada, katera naj bi se pač opustila. Staro vino zaliva naj se le s starino toliko, da je posoda polna. Ako se pa starine za zalivanje nima, naj se po vrhu vino nekoliko z žveplom zakadi, in sicer večkrat v letu.

Staro cikasto postalo vino z novim doliti, „špižati“, to pa ni napačno. Z novim vinom, še

z dežele, vaje krepke, domače hrane, ne poželi mesa, ki se deva dan na dan na meščansko mizo. Sčasoma se privadi, a tudi razvadi in omehkuži, da ne prenese potem nobene drugačne hrane; in ko pride na počitnice domu, ne tekne mu več sočivje in poljski pridelki. Doma je bil vaje reda; tu mora jeden dan stradati, drugi dan dobó preveč. Ta nerednost, to vedno menjavanje pa oslabi prebavo, da začne hirati telo baš v tistem času, ko bi moralo najbolj podpirati duševne napore. Ako ima mladenič krepko voljo, premogel bode duševne težave, a na stroške svojega zdravja; in dobili bomo mladih ljudi, ki prineso smrtno kal v prsih iz velikih šol in mró v najlepši dóbi na veliko duševno in materialno škodo vsega naroda. Pri drugih pa ovré onemoglo telo duševne napore, da zastanejo sred pota in pomnože na pol učeni proletarijat, veliko zlo za vsako ljudstvo.

Te žalostne razmere so premišljevali že

bolje z novim moštom, se obudi v cikastem vinu novo kipenje. Pri tem kipenju nastajajoča ogljikova kislina pa cik iz vina povleče ter odvede. Jednak kemični proces vrši se tudi v praznih, toda zacikanih sodih. V njih kipeči mošt, razcika sod, ne da bi sam cikast postal.

Gorenjski glas: Dolenjci pozor!

V svojem članku „Dolenjski praznik“ je gospod S—c z jako živimi barvami naslikal resnične razmere naše mile Dolenjske strani in hvaležni mu moramo biti za krasne besede mi vsi, komur je količkaj na srcu blagor naše dolenjske dežele in blagor slovenskega naroda sploh.

Vendar je gospod S—c prezrl jedno najvažnejše vprašanje, prekoračil težek kamen, mesto da bi ga bil odvalil s pota — vprašanje, ki bode nastalo jako občutljivo v dobi, ko bode vezala železnična proga Dolenjsko z ostalim svetom.

Da je železnica za pokrajine eminentno važnega pomena, to vé danes vže vsakdo izmed nas.

Koder se otvori nova železnična črta, probudi se vse nekako drugo življenje, nov svet prikipi iz tal ondi, kjer je vladal prej molk in pusta tišina: nova podjetja, tovarne, rudokopi, gostilne in razne druge obrtne naprave rasto kakor gobe po dežji in tu velja pregovor: „Kdor prej pride, prej melje“.

Brez dvoma je torej, da se bode tudi ob tej priliki našlo lepo število onih, ki bodo hoteli prvi „mleti“.

Tu pa se nas polasti tužna misel, ki se je rodila iz vprašanja:

Kdo pri nas vedno prvi melje?

davno blagi rodoljubi in skušali jih odpraviti. Kako preskrbeti revnim dijakom zdrave, tečne hrane za mal denar in tako, da ne bi trpela mlada sramožljivost? Prevideli so, da ne osramoti človeka dobrota, ki mu jo skaže država, dežela, družba ali oni posameznik, ki je v kakeršni koli zvezi ž njim; drugače pa je, če je moram sam prositi onega, ki me nič ne pozna niti ne vé, zakaj da bi me podpiral. Začele so se snovati podporne družbe, da podpirajo revne dijake v denarji, obleki in drugih potrebščinah, in dijaške kuhinje, ki preskrbljujejo dijakom za majhen denar ali pa, če so revni in vredni, tudi brezplačno tečne, domače hrane. Kajti tudi to je važno, da se podpira le oni, ki ni samo potreben podpore, ampak je tudi vreden. A kako se večkrat godi? Nevredni mladeniči, ki za hrano nimajo denarja, pač pa za popivanje, izpodrivajo druge, ki so vredni, a ne tako predrzni. In kako more posameznik, ki ni v nikakí

Žalostne izkušnje, ki so ravno našo milo gorenjsko stran v zadnjih letih tako hudo zadele, nam pričajo, da pri nas, na naši dragi slovenski zemlji — — Nемеc in žid, ali z drugo besedo: pruski žid vedno prvi melje!

In pruski žid — tega si bodite v svesti, dolenski bratje! — bode tudi ob dolenski železnici oni, ki bode prvi mlel, oni, ki si bode na naših tleh polnil žepe in se nam rogal med tem, ko ga bodedo mi milo gledali in ob njegovi polnizmi sline požirali!

Da se bode to zgodilo, prav gotovo zgodilo, za to jamči nam naša grozovita in nebo vprijoča mlačnost in lenoba!

Gospod S—c v svojem članku meni, da bode sedaj vsaj nastopila doba, ko bo prišlo v deželo mnogo zaslužka po tovarnah, rudokopih itd. — da, mnogo zaslužka, toda — kakega! A tega gospod S—c ne pomisli, kak zaslužek nas čaka? Zaslužek roba, hlapca, trpina!

Dozdevati se nam hoče, da ima g. S—c vse premalo srca za trpeči narod in njega blagor, ker le z nekako površnim, dejali bi — „slamnatim ognjem“ gori za „zaslužek“ trpina za oni pridobitek, ki mu pripade iz žuljavih rok in razbitega telesa!

Čemu je on prekoračil vprašanje, ki je najvažnejše v tem trenutku?

Vprašanje, zakaj se ne dvignemo mi Slovenci sami in se ne pobrinemo za to, da bi mi prvi mleli ob novi dolenski železnici?

Tako ostentativno ogibanje tega vprašanja zdi se nam jako čudno in nam vzbuja mnogo misliti! Ne da bi hoteli g. S—c—a vz-

dotiki s šolo, vedeti, kdo da je vreden in koliko časa da je vreden; in tudi če to vé, težko mu je odpovedati podporo, ki jo je jedenkrat obljubil. Drugače pa je z družbo; ta lahko upliva krepko na podpirance, da spolnujejo svoje dolžnosti. Kolika dobrotja je taka družba za šolski zavod; kolika za dijake, ki vedo, koliko časa bodo dobivali podporo in zakaj da jo dobivajo, namreč za marljivost in vestnost! Dobrotja, ki jo plačujejo z lepim vedenjem in dobrim napredovanjem, izgubi znak miloščine, in sramovati bi se je morali le tedaj, če bi se je kazali nevredne.

Ustanovile so se dijaške kuhinje že skoro po vseh mestih, kjer so srednje šole, in povsod se kaže njih blagodejni upliv. Nujna potreba je taka ustanova za Novo Mesto, kjer se šola razmerno morebiti največ revnih dijakov, izmed katerih jih je premnogo vrednih vsakeršne podpore.

bujati, da stopi on sè svojim vzgledom in svojim — kapitalom prvi v vrsto domačinov, ki naj bi morali prvi mleti, a njegovo molčanje o tem prevažnem faktorju, zdi se nam iz poslednjih razlogov neumljivo.

Ali je g. S—c—u znana namera pruske „kolonijalne politike“ v Avstriji, in vzlasti med avstrijskimi Slovani? (Oprostite g. S—c, nekoliko se vže sme baš na tem mestu pomešati politika z gmotnim vprašanjem našim!) Je-li g. S—c—u znano, da pelje Prusija proti nam nekrvavi boj in da zaznamuje slednji dan znamenite zmage s tem, da si prisvoja hektar za hektarom naše slovenske zemlje? In ali je g. S—c—u zares popolnoma neumljivo, kaj bode posledica te nekrvave pruske vojske proti nam „nič zlega slutečim“ ovčicam slovenskim? Seveda, o tem g. S—c gotovo ni premišljal, ker njemu se ne vidi čisto nič opasno početje pruskih židov, oziroma pruske politike med nami, sicer bi bil v svojem članku moral kar najtopleje priporočati našim domačim kapitalistom, da zaprečijo pravodobno viharji naraščaj prusko-židovskega gospodstva med nami, in se lotijo sè svojimi združenimi močmi velikanskega dela, ki jih čaka ravno sedaj ob progi dolenske železnice, ako hočejo, da ne bode prepozno in da ne bode njihove malomarnosti in komoditete preklinjal po tujih trpinčeni potomec. Dokažite, bogataši domačini, da ne držite glave za peroti, kadar gre dvigniti tudi gmotni blagor slovenskega ljudstva, — ne pustite, da bi se mastil z našimi imovinami tujec, in mi da bi samo v potu svojega obraza pobirali pod njegovo mizo — drobtine! Dokažite slednjič, da dolenska železnica ni bila dovoljena v svrhu germanizovanja naše mile Dolenske, marveč, da je bila dovoljena v namen, da si narod opomore sè svojimi močmi in od svojega truda vživa sam na svoji rodni zemlji!

To dokažite vi mogotei slovenski, ki sicer radi pri slednji priliki stojite na odru in se ponašate sè svojo inteligenco in radodarnostjo! Odložite pa svoj neodpustljivi indiferentizem v stvarih narodnega blagostanja in odzovite se z deli, ako se vam vže nevredno zdi odzivati se z besedo, sicer vam ne moremo verjeti, da ste zares narodni spasitelji, sicer moramo izreči javno, da ste — frazeologi in oni gospodje, ki so nam izposlovali koncesijo dolenske železnice, da so pospešitelji pruske kolonijalne politike v Avstriji in indirektni germanizatorji lastne svoje domovine!*

F—a.

* Upamo, da gospod gleda nekoliko prečno; ali ker tu ni nikdar preveč — pač pa čisto premalo in prepozno, smo dopis sprejeli hvaležno — želeč naj se poskrbi, da nam bode železnica res v korist, ne pa v pogubo! (Uredništvo.)

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Državni zbor se je otvoril dné 10. t. m. Ministerski predsednik je predložil zbornici načrt zakona, po katerem se volilni red tako premeni, da bodo vsi, ki državljanke dolžnosti spolnujejo, tudi smeli voliti. Razven tega je stavila vlada še druge predloge, med drugim tudi, da se zemljiški davek nižje vstavi.

Na **Tirolskem** se je dné 28. septembra slovesno postavil spomenik slavnemu vodju Andreju Hoferju, ki je v francoskih vojskah kot priprost hribovec branil svojo domovino in bil vodja svojim tovarišem. Te slovesnosti se je udeležil cesar sam, nekateri vojvode in ministri. Tirolski Lahi so pri tej priložnosti prosili cesarja, da bi jim dovolil samoupravo, a dobili so malo upanja. Ti Lahi pač nimajo vzroka, da bi se pritoževali; ko bi imeli mi Slovenci toliko pravic, kolikor jih imajo oni, bili bi veseli.

Na **Češkem** se vrta še vedno vse okoli izjemnega stanja v Pragi. Mladočehi, ki so priklicali nad stolno mesto to nesrečo, ujeli so se v zagato, iz katere se ne znajo prav rešiti. Pogovorili so se, da izdajo na ljudstvo nekak manifest, v katerem bi pojasnili svoje razmerje do izjemnega stanja. Nobena domača tiskarna ga ni hotela natisniti in noben časnik prinesiti. Zagledal je slednjič vendar le beli dan, a državno pravičnost ga je zaplenilo. Ta manifest pa tudi ni povedal nič novega; izdali so ga menda le zato, da so sploh katero zinili.

V **ogerskem** državnem zboru je stavil poslanec Szalay na ministerskega predsednika interpelacijo gledé cesarjevih govorov pri zadnjih vojaških vajah pri Kiseku, kateri menda mažarskim vodjam niso prav ugajali. S tem vprašanjem, ki meji že na nesramno predrznost, pokazali so Mažarji svojo čudno udanost do vladarja. Kaj vse je na Mažarskem dovoljeno? — Razmere čedalje bolj kažejo, da se začne kmalu kulturni boj. V nekem oziru ne bo škodoval, temveč koristil, ker po njem se bodo ločili duhovi odločno v dva tabora, in zginila bo soparica, ki tlači že dolgo vse pravo življenje in gibanje celó med vrlimi zastopniki mažarskega naroda.

Kaj je novega po širokem svetu?

Nedavno je izdal zastopnik srbske vlade v Macedoniji, Karić, knjigo, v kateri razmotriva vprašanje o zvezi **balkanskih držav**. S tako zvezo bi se male države znebile tujega vpliva, zlasti ruskega in bi se mogle svobodnejše razvijati. Srbija naj bi se zvezala najprej z Grško; k tej

zvezi bi polagoma pristopile Bolgarija, Črna Gora, Rumunija in Turčija.

Židje v sedanjem času vse prevladajo. V nekem nemškem mestu je bil semenj isti dan, ko so bili židovski prazniki. Židje so že popreje nabili na svoje prodajalnice napise: „Zaradi praznikov ne bo semenja!“ Ljudje, meneči, da sploh ne bo ničesar na prodaj, niso prišli in tako so imeli krščanski prodajalci, ki so pripeljali na prodaj svoje blago, veliko izgubo. Ta židovska pretkanost! — V Berlinu se je vršil nedavno shod nemških židov, pri katerem pa so se pošteno sprli zaradi talmuda, t. j. židovskega sv. pisma. Neki žid je rekel, da se sploh premalo vé, kaj je v talmudu. Rabinec pa je zagovarjal talmud, češ, da odlomki iz njega imajo najlepše нравne nauke. Odlomki morda res, a v celoti je talmud bojda strahovita knjiga, katera ima celó take nauke, da jih niti vsi židje ne smejo vedeti. Uprav sedaj se vrši v Bolgariji velika tožba zoper tri žide, ki so dné 5. junija 1891 bojda umorili osemletno deklico Mico Georgejevo, ter porabili nje kri za svoje vražje obrede. Ena židinja se je v strahu pred kaznijo že obesila. Vkljub temu, da vse priča zoper žide, vendar smemo že naprej reči, da bo tudi ta preiskava brez uspeha, kakor je bilo že sto drugih ravno takih. — Iz Rusije so žide pred par leti iztirali; a ker je vlada iskala pri židih posojila, dovolili so jim zopet pristop. Sedaj je prišel zopet nov ukaz, da se smejo naseliti le v nekaterih pokrajinah. — Bog varuj vsaj našo deželo židovske móre in zlóbe!

V **Italiji** so ropi in umori na dnevnem redu. Ko so bile one dežele še v papeževi oblasti, ni bilo konca zabavljanju, kako slabo vlada, in vsako najmanjšo stvar so časniki brž raztrobili med svet, čeprav je bila debela laž, češ, tako-le je tam, kjer papež vlada. Sedaj imajo laški „odrešenci“ vladno krmilo v roki, toda naroda še niso odrešili nobene nadloge, pač pa mu nakopali velikansk dolg. Na vseh krajih se kažejo velike roparske čete, pred katerimi človek niti pri belem dnevu ni varen. Nedavno so ugrabili sinove nekega milijonarja, katere so le za veliko svoto denarja vrnili, sicer bi jih umorili. Ob neki cesti so prežali taki lopovi, ki so oropali vsakega, ki je kaj imel, kdor ni imel nič, so ga naklestili, kdor se jim je kaj ustavljal, so ga umorili. In to je pri Lahih kaj vsakdanjega. Iz tega pač uvidimo, da ima laška vlada dovolj posla povsod, kjer ga hoče najti, in da bi bilo le nji v korist, ako bi že enkrat prenehala od krutega zatiranja katoliške cerkve in svojo pozornost in skrb drugam obrnila, kjer je je treba.

Piše se nam:

Iz Šmihela pri Novem Mestu, dné 10. oktobra. Včeraj smo imeli imenitne obiskalce v naši fari; bili so gospodje deželni poglavar Detela, deželni odbornik dr. Šafer, deželni poslanec Langer in pa okrajni glavar Vesteneck. Dopoldne so obiskali in pregledavali deželno kmetijsko, vinarsko in sadjarsko šolo na Grmu, kjer so se kaj dolgo zamudili. Mislimo, da so bili gospodje zadovoljni s šolo in sploh z lepimi plodovi, katere prinaša. Vsaj se sploh kaže očitno po naših vinogradih — zlasti v Tržkeji Gori in bližnjih gorica, pa tudi po različnih nasadih okoli mesta. Da bi hoteli ljudje bolje ubogati, kar šola uči, da bi hoteli Dolenjci raje pošiljati svoje sinove v poduk — kako drugačen bi bil še vspeli.

Popoldne so šli imenovani gospodje najprej k bolnišnici usmiljenih bratov, ki se ravnokar gradi iz prejšnjega Kvetkovičevega gradu v Kandiji. Jako jih je zanimala gradba, kaj pohvalno so se izrekli o posameznih prostorih ter popraševali, kedaj in koliko bolnikov se bode moglo sprejeti v poslopje kakoršno je sedaj, izraževaje željo, naj bi se pomagalo brzo in velikemu številu trpinov.

Res delo napreduje vrlo pod nadzorstvom spretnega prijorja g. Popotnika ukljub mnogim zaprekam, katerih so pa pred vsem krivi tukajšnji gospodi mojstri. Letos je mnogo novih stavb, dela torej dosti, ali gospodje imajo premalo pomočnikov; tako drug drugega zadržuje. Pa še drug vzrok je, da se pri nas more le počasno napredovati — pomanjkuje sploh delavcev. Delavcev ne dobi niti za drag denar ne kmet, ne graditelj; 5, 7, 10 ti jih obljubi, a eden pride, ker se za delavce vse trga zlasti sedaj jeseni. Da, pač prav je imel g. župnik Babnik, ki je dejal, da je vzrok našim žalostnim socijalnim razmeram tudi Amerika. Res, čudna ali skoraj bi dejal, pravična kazen: vse je hitelo v Ameriko, da si pridobi tamo denarja, med tem ko doma vse zastaja — ali glejte, kako je sedaj v tej blaženi Ameriki! Ljudje, ki prihajajo nazaj čez široko morje, pripovedujejo, da tamo nekateri naši rojaki lakote ginejo, ker nimajo denarja, da bi prišli nazaj in ne dela, da bi živeli tamo! Kako lahko bi dobili delo doma.

Slednjič so si ogledali gospodje še zavod šolskih sester v Šmihelu. Gotovo niso prišli semkaj visoki gospodje brez namena. Ker jim je bila vsa vredba in drugo jako po volji, se nadejamo, da se slednjič vendar spolni goreča želja nam, še bolj pa želja toliko nesrečnih starišev, ki imajo gluhoneme deklice: da se vendar dá šolskim sestram vže tolikokrat obetana podpora za vzgojo gotovega števila gluhonemih deklic. Res nekaj groznega je: denarja je dosti, pokojni so želeli, da se prej ko prej preskrbi za največje sirote, ki ne slišijo in ne morejo govoriti; šola je tu, jako po ceni bi sprejemala ubožice — pa vendar morajo odraščati brez poduka. Ako kje, je tukaj potrebna hitra pomoč. Naredite za gluhoneme dečke vstav v Ljubljani, ali za deklice pošljite vsako leto neko primeroma malo svoto v Šmihel k Novemu Mestu, kjer imate zadnje vže šolo popolnoma vrejeno.

Domače vesti.

(Javna preskušnja) učencev deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu se bode vršila dné 28. t. m. od 9. ure dalje. K preskušnji sme priti vsakdo, ki želi prepričati se, kaj in kako da se v tej šoli poučuje. Pokažite, da se zanimате

za reč, ki deželo toliko stane, pa tudi ponuja obilne koristi.

(Učiteljske premembe.) Za nadučitelja v Šmihel pri Novem Mestu pride g. Barle iz Podzemlja. G. Kalan ostane drugi učitelj. — V Dragatuš pride za nadučitelja g. Engelmann iz Starega trga pri Poljanah. Za učitelja na četrtem mestu v Črnomlju pride gospodična Ana Mos.

(G. ude kmetijske podružnice) v Novem Mestu opozarjamo na današnji razglas zaradi oddaje ameriških trt, ki se nahaja zadej med naznanili.

(Novomeška pošta) ne vozi več do Ljubljane ampak samo do Grosuplja. Odhaja pa sedaj od nas vže ob pol petej uri zjutraj. — Na koncu lista smo pridjali danes vozni red železnice Ljubljana-Kočevje, pa tudi vseh drugih dolenskih vožnih pošt.

(Potreba dijaške kuhinje) v Novem Mestu se kaže vedno bolj. Nekateri gospodje resno govoré o tem, kako bi se osnovala. Treba bode skrbeti za prostor — drugo se bode vže naredilo. Več govori o tem današnji podlistek. Nekateri so obljubili vže lepo podporo za to blago reč. Da, prej ne smemo mirovati, kakor da osnujemo za naše poštene a uboge študente ta zavod.

(Nesreča.) 12. t. m. se je ponesrečil Janez Kosec z Rateža. Podsul ga je plaz zemlje, da je bil precej mrtev. Nekemu družemu pa je zlómil nogo, koji je sedaj v bolnišnici. — Govori se, da je isti dan lokomotiva nekoga strla, da je bil precej mrtev. Ali ni morda kaj nedelja vzrok?! Pretečeno nedeljo smo čuli celi dan pravo razbijanje na novomeškem kolodvoru. Posvečuj sedmi dan!

(Ustrelil) se je 9. t. m. na kapiteljskem griču Gustav Jekovec, ljubljčan, pisar pri tukajšnjem delegiranem sodišču. Kakoršno življenje, taka smrt!

(Blagoslovljenje in otvorjenje nove dvorazredne šole v Šmihelu) se bo vršilo v sredo 18. t. m. ob 9. uri zjutraj. — Spored: Ob 9. uri sv. maša in nagovor mladine, po sv. maši blagoslovljenje poslopja. Ob 12. uri pogostenje otrok. Ob 1. uri popoldne skupni obed v gostilni g. Franc Pintarja v Kandiji. K tej slovesnosti se uljudno vabi vse prijatelje šolske mladine.

(Vodnikov špominek) v Ljubljani so neki zlikovci po noči ometali s konjskimi figami. Fej jih bodi!

(Kočevska pošta) je nehala voziti v Ljubljano, ker sedaj pošto vozi železnica. Ali, ravno ko je peljala zadnjič, se je prigodila velika nesreča. Konj se je splasil, drl čez železniški tir, ker ni pregraje, konj pa brati ne zna besede „Pozor na vlak!“ Vlak je razdrobil voz, konja in hlapca pa močno poškodoval.

(Gospod poslanec Pfeifer) je poročal v Gradcu pri Podzemlju volilcem o svojem delovanju v deželnem in državnem zboru. Vrlemu gospodu, kateremu je ves blagor volilcev pri srcu, ki se potegne za nje pri vsacej priliki, se je izrekla od obilno zbranih soglasno zaupnica. Bog nam ohrani vrlega gospoda še dolgo. Prepričan sme biti, da mu volilci ostanejo vedno zvesti.

(Družba sv. Mohora) je jela razpošiljati knjige; ali ker pride letos ljubljanska škofija zadnja na vrsto, nam bode treba pač čakati knjig še kacic 8 tednov.

(Iz Velikih Lašič) se poroča, da je v občini šent-gregorskeje potekel obrok za lov; ali okrajni glavar kočevski skuša zoper ukaz deželne vlade pre-

prečiti novo dražbo lova v veliko škodo te občine. — Za župana v Velikih Laščah je bil izvoljen gosp. Matija Hočevnar. V Dvorskej vasi je pogorelo blizo pred 11 tedni sedem poslopij. Vse zavarovalne banke so ponesrečenim škodo plačale, razven banke Konkordije, pri kateri je bil eden zavarovan. Glavni zastopnik te banke v Ljubljani je dejal, da pogorišča še ni naznanil glavnemu vodstvu v Gradcu. — Ker je imel preveč dela! Čudni izgovor. V tacih rečeh počasnost ni na pravem mestu, ker pogorelec ne more pozabiti postaviti si novo poslopje.

(Za IV. letno zasedanje porotnih obravnav, v Rudolfovem) katere se bodo vršile dne 6. novembra, izžrebani so glavnim porotnikom naslednji gg.: Bukovec Jan., pos. iz Mrzle Luže; Golja Jan., pos. iz Metlike; Jakša Ant., pos. iz Uršnih Sel; Penca Jos., pos. iz Dol. Mokrega Polja; Matzelle Fr., pos. iz Brezja; Stepic Fr., pos. Žubna; Strgar Fr., pos. iz Št. Ruperta; Rabzel J., pos. iz Škocijana; Wresnik Vik., vrvar iz Radeč; Kerin Jan., pos. iz Sv. Križa; Majcen Jan., pos. iz Št. Janža; Kančina J., pos. iz Gorenje Vasi; Lenk Feliks pl, grajščak iz Rake; Šenica Fr., pos. iz Toplic; Jutraš J., pos. iz Pristave; Hrovat Jos., pos. iz Derganjega Sela; Globočnik Jan., c. kr. notar iz Vel. Lašč; Pubek Jan., trg. iz Črnomlja; Koračin Lud., pos. iz Mirne; Hudovernik Aleks., c. kr. notar iz Kostanjevice; Košak Jos., pos. iz Kronovega; Vene Jan., pos. iz Drnovega; Vrinskelle Jan., pos. iz Občice; Zupančič Fr., pos. iz Rakovnika; Valand Fr., pos. iz Prapreč; Pečjak Fr., trg. s Hriba; Špendal Ant., pos. iz Biške Vasi; Kerhin Jan. pos. iz Gradišča; Treo Julij, graščak iz Male Vasi; Kočevnar Ant., pos. iz Studenca; Marn Avg., pos. iz Dul; Lavrinšek Fr., pos. iz Leskovca; Borštner Jan., pos. iz Brune Vasi; Juvancič Fr., velepos. iz Radeč; Ruper Irem, trg. iz Sv. Križa; Prosenik Ant., pos. iz Metlike. — Nadomestnim porotnikom pa naslednji gg.: Vidmar Fr., pos. iz Dolenje Vasi; Penca Jan., pos. iz Čermošnic; Kos Ant., pos. iz Novega Mesta; Bojanc Fr., pos. iz Št. Petra; Janc Jan., pos. iz Lešnice; Dular Fr., pos. iz Vavte Vasi; Germ Karl, graščak iz Novega Mesta; Jakše Andr., pos. iz Potoka in Ropas Leop., sollicitator iz Novega Mesta.

(Za katoliški sklad) dobajajo vedno novi darovi. Tudi mi ga priporočamo toplo svojim premožnim somišljenikom.

(Iz Velike doline) pri Trebnjem je ubegnul kaznjenec iz ljubljanske kaznišnice Jože Furlan, po domače Potokarjev, ko je tamo delal pri železnici. Doma je iz Lož št. 28. v postojinskem okraju.

(Na Notranjskem) bodo imeli volitev deželnega poslanca mesto umrlega g. Kavčiča. Koga bodo volili, še ni znano. G. dr. Vošnjak, ki bi menda rad spravil liberalce v deželni zbor, je sklical v Postojno volilni shod, ali prišlo je jako malo volilcev in kandidat, ki je dejal, da je popolnoma liberalen, ni dobil več kakor dva glasova. Upamo, da se bodo naši notranjski bratje zjediniili za poštenega, katoliškega moža.

(Vipavci in Istrijani) imajo letos nenavadno dobro letino — zmanjkuje jim posode. Radi tega je vinska cena jako nizka, hektoliter (100 litrov) se ponuja od 10—12 gld. Naša Trška Gora se je letos tudi nenavadno skazala. Dobilo se je sploh skoraj polovico več kakor lani. So pa tudi gospodarji pridno škropili, da je bilo veselje. Prave cene vino še nima; sploh zahtevaje visoke cene. Mi privoščimo našim rojakom, da se jim prav dobro izplača trud; ali bojimo

se vendar, da jim vtegne tuje vino v škodo hoditi. Istina je sicer, da nam je domača kapljica, naj si bode tuja močnejša, vedno še najbolj draga, ali denar je vendar le denar. Vže lani se je pri nas potočilo veliko Istrijana, gotovo je, da se ga bode letos še več.

(V Velikovcu) na Koroškem se je osnovala nova podružnica sv. Cirila in Metoda. Bog jej daj še več novih sestric, zlasti po Koroškem, kjer Nemci tako pritiskajo na Slovence.

(Koroški list „Mir“) jako toplo priporoča našo vinarsko, kmetijsko in sadjarsko šolo na Grmu, kar ista gotovo tudi zasluži v polnej meri.

(V Ameriki) dela strašno primanjkuje. Naši rojaki se selijo nazaj v domovino; resno svarimo take, ki morda nameravajo še čez široko morje, naj tega ne storé.

(Naši rojaki v Ameriki) imajo jako dobro vredovani list „Amerikanski Slovenec“. Ali glejte čudo, dasi vže ta nima veliko naročnikov, je vendar prispel zadnje dneve k nam iz Amerike drugi slovenski list „Glas naroda“. Potreba ga je pač kakor petega kolesa pri vozu — zlasti še, ker se je bati, da bode skušal med našimi rojaki sejati socijaldemokratične neumnosti; vsej bati se je tega od mož, ki ga izdajajo.

Razne vesti.

* (Prst božji pri volitvah). Ko so se pred dvema mesecema vršile na Francoskem volitve v zbornici, zmagala je v Bolbeku in Lilbonu brezverska stranka. Zmagovalna stranka je v posmeh svojemu nasprotniku uprizorila velik škandal. Napravila je pogreb, v katerem je mrtvaška rakev pomenila premaganega kandidata; kot duhovnik se je napravil tisti, ki si je vse to izmislil. Rakev so spustili v neki kanal, poln nesnage. Kazen je bila kmalu za petami. Tisti, ki je bil vsega tega kriv, ki je bil napravljen kot duhovnik, je kmalu umrl; oni mož, ki je rakev spustil v kanal, je sedaj ohromel na vsem telesu, da ne more ne stati, ne sedeti, ne ležati, temveč le klečati v oni obliki, katero je imel tedaj, ko je rakev položil v blato. Poslanec sam, Leon Deženaté, je zbolel kmalu potem za vnetjem možgan. V zmešanosti je govoril čudne reči, kako gleda mesto Bolbek v plamenih in kako ga napadajo prijatelji njegovi, ker ni zabranil njih svetoskrumbe. V par dneh je bil poslanec mrtev, in položili so ga v grob, kakor so se popreje norčevali iz njegovega premaganega nasprotnika. Vsakdo si misli o tem lahko, kar hoče. A uvideti mora vsak, da to ni samo slučaj, temveč — prst božji.

Kličem na zdar vsem, od katerih se nisem mogel osobno posloviti.

Dr. Fran Poček,
c. kr. avskultant.

Novo Mesto, dné 7. oktobra 1893. (229)

V grajščini Oroslavje blizo Zaboka sprejmeta se takoj

neoženjeni kastner in oženjeni logar.

Prošnje se prepisi spričeval naj se pošljejo na oskrbnístvo grajščine Jurovo poleg Metlike.

Oskrbništvo grada Impolca (Neustein). pošta
Radna na Kranjskem, železnična postaja Sev-
nica na Štajerskem, prodaja
amerikanske trte.

a) vkoreninčene trte:

Riparia selectionec	á gld.	20.—
Solonis	á "	30.—
York Madeira	á "	15.—

b) Kjuče:

Riparia Selectionec Ia, premer 8—15 ^m / _m	á gld.	10.—
" " IIa, " 6—8 ^m / _m	á "	8.—
" " IIIa, " 4—6 ^m / _m	á "	6.—
Solonis . . . Ia,	á "	15.—
" . . . IIa,	á "	13.—
" . . . IIIa,	á "	11.—
York Madeira	á "	5.—

Cena velja za tisoč komadov z zavojem vred na postaji Sevnici.

Naročila se že sedaj sprejemajo.

Izvrstni jabolčnik

(jabolčni mošt) 100 litrov 7 gld.

**Divji kostanj, razne po-
sušene korenine in zelišča
ter češminovo lubje (skorjo),
kakor tudi zrnje, kupuje
vedno po najboljših cenah**

Mar. Rohrmann.

(225—2) v Novem Mestu.

Išče se

pismonošo,

ki bi se pa tudi lahko uporabljal kot vrtnar v sadnem in zelenjadem vrtu. — Več se poizve na pošti v Ribnici. (228—1)

1000 mernikov krompirja

oneidovca in orjaški modri (blaue Rinsen) ima na prodaj graščina Struga, pošta Sent Peter pri Novem Mestu. (230—1)

Vozni red in cene proge Ljubljana-Kočevje.

O sebn i vlaki			Vozne cene			Postaje	O sebn i vlaki		
zjutraj	popol- dne	zvečer	I.	II.	III.		I.	II.	III.
6:25	12:00	6:10	0:30	0:20	0:10	iz Ljubljane j. k. . . . v			
6:36	12:11	6:21	0:45	0:30	0:15	Ljubljane Dol. ž. . .			
6:48	12:23	6:33	0:54	0:36	0:18	Lavrice (post.) . . .	0:30	0:20	0:10
6:55	12:31	6:40	0:81	0:54	0:27	Škofljice	0:36	0:24	0:12
7:08	12:44	6:53	0:99	0:66	0:33	Šmarja-Sapa	0:63	0:42	0:21
7:18	12:53	7:02	1:26	0:84	0:42	Grosuplja	0:78	0:52	0:26
7:34	1:09	7:18	1:44	0:96	0:48	Predola (post.) . . .	1:08	0:72	0:36
7:43	1:18	7:28	1:59	1:06	0:53	Čušperka	1:26	0:84	0:42
8:02	1:37	7:47	2:07	1:38	0:69	Dobrépolja	1:59	1:06	0:53
8:14	1:49	7:59	2:25	1:50	0:75	Velikih Lašč	1:89	1:26	0:63
8:31	2:06	8:16	2:58	1:72	0:86	Ortneka	2:25	1:50	0:75
8:48	2:23	8:33	3:12	2:08	1:04	Ribnice	2:58	1:72	0:86
9:15	2:50	9:00	3:24	2:16	1:08	Stare Cerkve (p.) . .	3:12	2:08	1:04
9:23	2:58	9:08				v Kočevje iz	3:24	2:16	1:08

30 hektolitrov

črnega istrskega vina

proda zaradi izpraznjenja posod pod lastno ceno

Franc Kastelic

v Kandiji. (233—1)

Nočni čas od 6:00 zvečer do 5:59 zjutraj zaznamovan je z nav-
plčno orto. Čas odhoda na desni strani postaj beri od spodaj
proti vrhu, kakor pšica kaže.

Red vožne pošte:

7:45 zjutraj	odhod	Grosuplje	prihod	zjutraj	11:30
9:10 "	prihod	Višnjagora	odhod	"	10:25
9:20 "	odhod	"	prihod	"	10:15
10:30 "	prihod	Sv. Rok	odhod	"	9:5
10:35 "	odhod	"	prihod	"	9:00
12:15 popold.	prihod	Trebenj	odhod	"	7:15
12:35 "	odhod	"	prihod	"	7:05
1:35 "	prihod	Mirnapeč	odhod	"	6:05
1:40 "	odhod	"	prihod	"	6:00
2:40 "	prihod	Novomesto	odhod	"	4:40
7:20 zjutraj	odhod	Zatičina	prihod	zjutraj	11:45
8:30 "	prihod	Višnjagora	odhod	"	10:45
9:15 zjutraj	odhod	Ribnica	prihod	zjutraj	9:30
10:25 "	prihod	Sodržica	odhod	"	8:25
10:30 "	odhod	"	prihod	"	8:20
12:45 popold.	prihod	Novavas	odhod	"	6:45
9:15 zvečer	odhod	Nova vas	prihod	zjutraj	6:35
11:30 "	prihod	Cirknica	odhod	"	4:10
11:35 "	odhod	"	prihod	"	4:05
12:10 "	prihod	Rakek	odhod	"	3:30

7:00 zjutraj	odhod	Nova vas	prihod	popold.	8:15
8:45 "	prihod	Traunik	odhod	"	6:30
5:30 zjutraj	odhod	Kočevska Reka	prihod	popold.	2:30
8:00 "	prihod	Kočevje	odhod	opoldne	
5:00 "	odhod	Banjaloka	prihod	popold.	3:00
8:00 "	prihod	Kočevje	odhod	opoldne	
5:30 zjutraj	odhod	Koprivnik	prihod	popold.	3:00
8:00 "	prihod	Kočevje	odhod	opoldne	
9:50 zjutraj	odhod	Kočevje	prihod	zjutraj	9:20
10:55 "	prihod	Mozel	odhod	"	8:10
11:00 "	odhod	"	prihod	"	8:05
12:40 popold.	prihod	Nemška Loka	odhod	"	6:25
12:50 "	odhod	"	prihod	"	6:15
3:30 "	prihod	Črnomelj	odhod	"	3:15
9:30 zjutraj	odhod	Črnomelj	prihod	popold.	7:35
10:30 "	prihod	Gradac	odhod	"	6:35
10:35 "	odhod	"	prihod	"	6:30
11:35 "	prihod	Metlika	odhod	"	5:30
6:00 zjutraj	odhod	Vinica	prihod	popold.	6:30
8:30 "	prihod	Črnomelj	odhod	"	4:00

Mej Vinico in Črnomljem samo štirikrat v tednu: nedeljo, torek, četrtek in soboto.

Otvorjenje prodajalnice.

Čast mi je, najljudneje naznaniti, da sem otvoril trgovino s suknom in manufakturnim blagom pod tvrdo

F. S. Murgelj

na Ljubljanski cesti, št. 39 v Weissovi hiši.

Moje najskrbneje prizadevanje bode, s strogo reelno postrežbo, samo dobrim blagom in nizkimi cenami, steči si blago naklonjenost svojih velespoštovanih kupovalcev, katero si bom trudil vedno ohraniti. V ugodni nadeji prav živahnega poseta, beležim

z velespoštovanjem

F. S. Murgelj.

(207—1)

Novo Mesto, dné 10. oktobra 1893.

V prodajalnico z mešanim blagom sprejme se

Učeneo,

dobro izobražen, kateri je vsaj en razred latinskih šol dovršil in je lepega vedenja. Več pové

(209—4)

F. Skušek v Metliki.

Učenca

14 let starega, veččega slovenskega in nemškega jezika, sprejme pod ugodnimi pogoji takoj v svojo prodajalnico z mešanim blagom

Janko Puhek

(211—3)

v Črnomlju.

Na prodaj je 7 do 8 oral velik

gojzd z lepim bukovjem,

porabnim za napravo drv, švelarjev in ogla. — Več pové lastnik

(222—2)

Janez Povše,

v Močvirju pošta Bučka.

V najem se da takoj s 1. oktobrom t. l.

izpraznjena prodajalnica

v Adlešičih št. 9. pri Črnomlju ležeča poleg ceste in blizu farne cerkve. — Več pové lastnik

(221—2)

Miko Požek.

Še nov mlin

z dvema tečaji in stopami, in

vodna žaga

s zemljiščem vred je na prodaj za 1200 glđ.

Vprašanja na Ivan-a Novak-a, trgovca in poštarja na Doleh pri Litiji.

(218—2)

(207—1)

Anton Turk,

knjigovez v Ljubljani, Dunajska cesta št. 3.

priporoča

svojo dobro vrejeno knjigoveznico za vezanje knjig, kakor tudi vsa v to stroko spadajoča dela. — Dalje ima tudi naprodaj sledeče knjige lastne založbe:

Andrej Hofer, junaški vodja Tiroincev l. 1809. Verni popis njegovega življenja in njegove junaške smrti v Mantovi l. 1810. S podobo. Cena 14 kr.

Princ Evgen Savojski, slavni vojskovodja Avstrijski. Zgodovinska povest. Z barvano podobo. Cena 24 kr.

Beneška vedeževalka, ali prokletstvo in blagoslov. Povest iz preteklih dni. Z barvano podobo. Cena 20 kr.

Cvetina horograjska. Ilustrovaná povest. Z barvano podobo. 130 strani. Cena 40 kr.

Hedvika, banditova nevesta. Povest s podobo. Cena 20 kr. **Srečolovec**. Povest onim, ki na tujem iščejo domú, zlasti njim, ki tišče v Ameriko. Cena 20 kr.

Sv. Notburga in popis življenja sv. Heme, kneginje slovenske, s pripovedko o zvonu v blejskem jezeru. Z barvano podobo. Cena 18 kr.

Štiri povesti za slovensko ljudstvo. Cena 20 kr.

Pravljice. (36) I. zvezek. Cena 20 kr.

Ave Marija. S podobami. Cena 10 kr.

Božja pot Matere Božje na Bledu. S podobo. Cena 10 kr.

Stara božja pot na Dobrovi. S podobo. Cena 13.

Tudi se dobijo knjige drugih založnikov n. pr.:

Tisoč in ena noč. Pravljice iz jutrovnih dežel. V zvezkih po 20 kr. **Narodna biblioteka**, v zvezkih po 15 kr. **Krištof Smida** spisi. **Roparsko življenje**. **Stanley v Afriki**. **Zbrani spisi Pauline Pajkove**. I. zvezek. **Zbrani dramatični in pripovedni spisi Dr. J. Vošnjaka Mlinarjev Janez** ali vplemenitev **Teharjanov**. **Razne molitvene knjige**. — Blaznikova „Pratika“ za leto 1894.

Prekupovalci dobijo primeren rabat.

Vnanja naročila izvršujejo se točno, hitro in po najnižji ceni.

Oddaja ameriškanskih trt.

Kmetijska podružnica v Novem Mestu oddala bode iz svoje trtnice še to jesen več tisoč vkoreninjenih trt jorkmadejre.

Udje kmetijske podružnice dobé trte brezplačno in se je za nje zglasti pismeno ali ustmeno do 10. novembra t. l. Ko bi kaj trt preostalo, oddale se bodo tudi neudom proti plačilu 1 glđ. za sto trt.

Trgovski pomočnik.

Iščem za prodajalno (Filiale) v Metliki starejega dobrega prodajalca ali starejo prodajalko z jamstvom; po pogodbi dam tudi prodajalno v komisijon.

Friderik Skušek,

(223—2)

trgovec v Metliki.

Na prodaj!

je pri deželni kmetiški šoli na Grmu krasen krompir po 2. kr. kilo, in sadno drevje, jabolka, hruške po 20, 25 in 30 kr. komad.

Vodstvo.